

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Mihael,

po božji milosti in po božjem usmiljenju knez in škof Lavantinski, prisednik prestola Njih svetosti, velikokrižnik cesarskega avstrijskega Franc Jožefovega reda, doktor bogoslovja,

sporoča mnogočastiti duhovščini in vsem ljubim vernikom svoje školiče pozdrav, blagoslov in vse dobro od Boga Očeta in Sina v edinosti svetega Duha!

(Dalje).

Preljubljeni v Gospodu!

Poleg teh iz svetega Pisma vzetih in polnoveljavnih dokazov za od Boga razodeto resnico brezmadežnega spočetja Marijinega je še mnogo neovrznih pričevanj, ki so jih dali za našo versko resnico najodličnejši krščanski misleci vseh stoletij. Seveda so njih izreki še bolj prikriti, še niso popolnoma jasni. Zlasti dvojna misel je, ki vlada vse ustno izročilo in razvidno obsega nauk, da je bila Marija od početka prosta izvirnega greha: to je misel o vsestranski in brez-pogojno najpopolnejši čistosti in brez-madežnosti deviške Matere božje, potem pa misel o novi boljši Evi. Že modroslovec in mučenec sv. Justin je primerjal Mater božjo z nesrečno materjo človeškega rodu; in ta primera je bila sprejeta od sv. Ireneja in se odslej zopet vrača v krščanskem slovstvu. Sv. Amfilohij opaza: „Tisti, ki je prvo devico (Evo) ustvaril brez napake, je tudi drugo (Marijo) upodobil brez madeža in brez greha.“ Lahko pa je tudi dokazati, da se prvotno oproščenje Marije od izvirnega greha že v četrtem stoletju različno nahaja v zavesti svete Cerkve in celo ljudstva.*

Origen, s častnim priimkom „demantni“, je pisal v drugem krščanskem veku: Marija je bila ustvarjena v milosti in celo nedotaknjena od strupene sape greha. Luč afričanske cerkve v sredi tretjega stoletja, sv. Ciprijan, škof in mučenec v Kartagini, piše primerno: Marija se razločuje od vseh drugih ljudi. Ona ima sicer njih naravo, pa ne njih dolga. In najduhovitejši izmed cerkvenih očetov, sv. Avguštín, slavljeni škof Hiponski, je v velikem verskem boju s krivovercema Julianom in Pelagijem zaradi resničnosti nauka o splošnosti podedovanega greha izjavil s poudarkom: Iz velepoštovanja do Marije in zaradi časti, dolžne njenemu Sinu ne govorimo o nji **nikdar**, kadar se govori o grehu.

In od Boga razsvetljeni razlagalec svetega Pisma, veliki Hieronim, ki je sestavil vzorno delo v obrambo vednega devištva Marijinega zopet napade brezbožnega Helvidija, je zapisal pred skoraj petnajststo leti pomenljive besede: Ni dvoma, da je bila mati Gospodova čista vsakega greha, ker se njena čast ne da ločiti od časti Sina, ki ne more imeti nobene zveze z grehom. Kakor je torej Krist deviški, enako je tudi mati tega večno deviškega Sina deviška mati in devica. Vrhu tega zagotavlja sv. Janez Damascan, med orientalcí osmega stoletja najboljši tolmač božjega razodetja: Kača ni našla vhoda do tega nebeškega raja. In da ne omenjam mnogo

* Dr. M. Josef Scheeben, Op. cit. Str. 541, št. II.

drugih glasnik prič, trdi slavni s e r a f s k i učnik sv. Bonaventura iz frančiškanskega reda, ki je vsekdar pogumno branil brezmadežno spočetje Marijino: Naša kraljica je bila napolnjena s prehiteto milostjo, ki jo je obvarovala oskrumbe izvirnega greha. Tej bi bila zapadla vsled popačene človeške narave, ko bi ne bila obvarovana pred njo po posebni milosti.

Jasnim izrazom najodličnejših cerkvenih očetov in učnikov se pridružujejo enako jasni izreki občnih cerkvenih zborov. Tako so klicali očetje šestega občnega cerkvenega zbora l. 680: Marija, ti si vsak čas od začetka svojega ustvarjenja ostala brezmadežna, ker si imela roditi stvarnika vse svetosti. Ko se je leta 787 obhajal sedmi občni ali drugi nicejski cerkveni zbor zoper nasprotnike svetih podob, zagotavljali so očetje cerkvenega zbora: Mi častimo podobno božje Porodnice, naše nedolžne in neomadeževane Device.

Ko je sveti tridenski cerkveni zbor razlagal vernikom nauk o izvirnem grehu, kako so namreč vsi ljudje spočeti v tem grehu, je pristavil znamenite besede: Sveti zbor izjavlja, da nima namena, v to določbo, v kateri se govori o izvirnem grehu, všteti tudi preblazene in neomadeževane device Marije.*

Da ne omenjam enakih izrekov drugih cerkvenih zborov in raznih papežev, med katerimi jih je več, ki so bogoslovcem prepovedali učiti, češ, da je bila Marija spočeta v izvirnem grehu, trdim slednjič z vsem poudarkom, da more naš častitljivi verski nauk tudi pamet brez težave izvajati iz prevzvišene časti, ki jo je imela Marija doseči po milostnem sklepu božje ljubezni.

Po izkušnji potrjena resnica je, da se darovi milosti, ki jih deli Bog umnemu bitju, ravnajo po stopnji, katero ima to bitje zavzemati v božjem kraljevstvu. Čim višja je služba, v katero je kdo poklican po božji naredbi, tem obilnejša mera luči in milosti se razliva nad njega. V potrjenje te postave opozarjam na Abrahama, Jakoba, Jožefa, Mozesa, Jozua, na mnogo sodnikov in na izraelske kralje, pa na proroke.

Ko je imel poslednji, največji prorok starega zakona, mogočni pridigar v puščavi, sv. Janez Mesiju pripravljati pot in ga krstiti, ga je Bog posvetil za to prevzvišeno službo že v krilu njegove matere Elizabete. Da, po enaki postavi ravna vsemodri Bog tudi v naravnem redu sveta. V važnih dobah, ob zgodovinskih pokretilih kakega ljudstva, si poišče velikih oseb ter jim počeli modrosti, moči in kreposti, da morejo popolno izvršiti poslanstvo, za katero jih je izvolil po svoji neskončni previdnosti.

Zdaj pa vprašam: Kdo je prejel od Boga višjo nalogo, kakor ona čudovita Devica, ki je bila izvoljena, da postane mati Sinu božjega? Kateri poklic je častitljivi, kakor soudeželeovati se skrivnosti učlovečenja Jezusa Krista in odrešenja sveta? Zares, dokler bo svet veroval, da je Jezus Krist Sin božji, — in verovali bomo, dokler živimo, — in dokler se vse naše bogočastje zbira v skrivnosti presvete Trojice, lako dolgo bo čast Matere božje največja in najvišja, katera se more podeti pametni stvari.

Kaj čuda torej, ako je Gospod brezmadežno Devico za najvišjo službo, ki je le mogoča, obdaroval tudi z največjimi milostmi in predpraviciami? Gotovo, ako nas uči katoliška vera, da je Bog Oče Marijo, preljubljeno Mater svojega preljubljenega Sina, z ozirom na neskončna zasluženja Jezusa Krista v prvem trenutku njenega življenja ohranil neomadeževano od izvirnega greha, kakor nobenega drugega človeka ne, pravi naša pamet: Tako se je moralo zgoditi. Ali pa bi morda verovali, da je hotel Sin božji, sama svetost in pravičnost, sprejeti meso in kri od človeškega otroka; oskrunjenega po grehu? Ali ne nasprotuje krščanskemu mišljenju in čuvstvanju, da je šel božji Sin v bivališče, katero je imel pred njim že hudi duh v svoji oblasti in je v njem gospodoval?

Brezmadežno spočetje Marijino, najbližnje napovedanje rojstva Kristovega, je nadalje utemeljeno v tem, da je bila Marija od vekomaj odločena in izvoljena, stopiti v povsem izredno razmerje z nebeškim Očetom kot hči, s Sinom, kakor že omenjeno, kot mati in s svetim Duhom kot nevesta. To trajno razmerje terja, da ni niti najmanjšega sledu grešnega madeža na častitljivi

* Sess. 5. in decreto de peccato originali.

stvari, ki je in ostane vekomaj v tako tesni zvezi z vsega moljenja vredno presveto Trojico. Zato pripazuje po pravici odlični služabnik Marijin in razsvetljeni cerkveni učenik, sv. Anzelm: „Večni pravičnosti je bilo primerno, da je bila Marija olepšana s čistostjo, nad katero se ne da misliti nič večjega, kakor čistost Boga samega: ta Devica, kateri je hotel Bog Oče dati svojega edinorojenega Sina na tako poseben način, da je moral postati skupni in edinorojeni Sin Boga in Device; ta Devica, katero je izvolil Sin, da je naredil iz nje svojo mater, in v katere krilu je hotel sveti Duh učiniti spočetje in rojstvo istega, iz katerega izhaja sam.“

Oče nebeški ni mogel za drugo Evostoriti manje, kakor je bil storil za prvo, katero je ustvaril v milostnem stanju nadnaravne svetosti in pravičnosti, v katerem pa se v svojo in v svojih potomcev nedopovedno nesrečo ni ohranila. Postava izvirnega greha velja za vse ljudi, pa deviška Mati božja je morala biti od nje izvzeta. Bog, začetnik te postave, je imel tudi pravico, od nje izvzeti ono, katero je bil odločil, da stopi ž njim v tako častno razmerje. Tudi je jasno, da je dobrotu usmiljenja mnogo dragocenejša, ako se nesreča od varovanca odvrne že od začetka, kakor če pride pomoč še le tedaj, kadar je beda že zadela reveža.

(Dalje prih.)

XIII. nedelja po Binkoštih.

Pojdite in izkažite se duhovnom.

(Luk. 17.)

Vsaka betežnost, in naj je še tako mala, te spominja na to, da se obrabi sčasoma tudi shramba neumrjočega duha, tvoje telo — prav kakor večno ne bo stala skledica v omari, akopram jo polni tako dragoceno kamenje, da bi se z njim nakupili gradovi.

Zato je izmed najnavadnejih slik življenja ta, ki nam jo današnji sv. evangelij stavi pred oči.

Bolezen, huda gobova bolezen je primorala pomilovanja vredne reveže, da so Gospoda klicali na pomoč. Vselej usmiljeni naš Izveličar je ozdravi ter pouči, kaj jim je storiti dolžnost.

„Pojdite in izkažite se duhovnom.“ (Luk. 17, 14.) — tako jim veleva.

Prav bo, če o tem Gospodnjem naročilu govorimo tudi mi danes.

*

„Pojdite in izkažite se zdravnikom“ — takega povelja iz Gospodnjih ust bi bili danes pričakovali vsi mi, ki z mislijo zasledujemo, kar čujemo ali beremo. Ozdravljene naj sodi zdravnik.

A Gospodnje povelje: „Izkažite se duhovnom“ — ne zdravnikom, nas važnega uči.

Bolezni izvor je namreč greh. Vsled greha ste prišli v človeštvo bolezen in smrt. Tudi ti deseteri gobavci so prenašali splošno pezo zadolženja človeškega rodu — bolezen. Greh v človeštvu je vzrok tudi njihove bolezni, akopram ni treba bilo, da bi bili grešniki sami. In tako se godi vsem nam še danes.

S telesno boleznijo je opraviati telesnemu zdravniku; a dušna bolezen pa spada v duhovnikovo področje. Zato torej današnjim ozdravljencem Kristovo naročilo: „Izkažite se duhovnom.“

Krist je zato prišel na svet, da bi odzvel človeštvu greh ter zacelil vse rane, koje je zadalo človeštvu Adamovo pregrešenje.

In kadar posluje Krist tako, takrat nastopa prav v svojem poklicu. — Prvi, nesrečni Adam — telesna in dušna smrt; drugi, srečni Adam, Krist — telesno in dušno življenje!

Te resnice, dragi, izvirajo iz današnjega tako zanimajočega nas evangeljskega poročila.

Ubogi bolniki so vedeli, kje jim je bistvena pomoč za to svojo večidel neozdravljivo bolezen. Zato ta njihov bolesti polni klic: „Jezus, učenik, usmili se nas.“ (Luk. 17, 13.)

Vedeli so tudi, da Gospod ne vrača nemilo za nedrago in da ga ne moti to, če tudi je eden bolnikov izmed Samarijanov, t. j. onega oddelka ljudstva v Palestini, ki Jezusa pred kratkim zato ni sprejeti hotelo, ker je vedelo, da je sam Jud in ker je opazovalo, da gre skozi njihove pokrajine doli v judovski Jeruzalem. Jude so namreč Samarijani do smrti sovražili.

A Krist je prišel za Jude in Samarijane, za vsa ljudstva na zemlji. Tudi uprav danes hodi po sredi skozi samarijske pokrajine. Vedeli so reveži, da ne človeški duh maščevanja, nego božji duh odpuščanja vodi našega Odrešenika; ta duh, ki je, kakor znamo danes mi, vodil do sedaj in naj vodi za naprej vse krščanstvo za vse čase.

*

Dragi! Ali se ne glasi velikrat v tvoji vesti tudi današnje evangelijsko, akoprnam tajno povelje: „Pojdi in izkaži se duhovnu?“

Dragi! Prav glas za današnjo nedeljo je to.

Pojdi in izkaži se tudi ti na izpovedi duhovnu, kadar si zbolel na duši.

Tam se obtoži svojih grehov zato, da bi odvezo prejel. Bodi tu natančen in odkritosrčen. Natančen v okoliščinah: morda si pohujševal še druge? To bi bila bridka okoliščina. Odkritosrčen bodi, prav kakor se spoznaš pred Bogom, ne da bi česa zamolčeval ali olajševal. Tu se odgrinja vest. Tu sem nisi došel farizej; tu sem te je dovedel cestninarjev duh.

Izpovednika, ki je grešen človek — grešen prav kakor ti — se ti ni sramovati. Ko bi se sramoval njega, vprašati bi te moral le tega: čemu da se nisi — ko je bil pravi čas — čemu da se takrat nisi sramoval Boga. Boga se nisi sramoval, ki vse vidi, in mašnika se bi sramoval, ki vidi in ve le to, kar mu poveš. In pa: Ali s tajno izpovedjo prideš v kako nepriliko, v kako svetno škodo? Saj izpovednik pod najostrejšimi cerkvenimi kaznimi niti najmanjšega ne sme razodeti iz tvoje izpovedi nikomur — niti očetu niti materi. Niti takrat tega ne sme, kadar bi za tebe — otroka, za mater in očeta brezdvombeno dobro bilo. Iz izpovedi nikedar ničesar! In, ali ni bolje, da tu skrivaj vse poveš, kar bi te kakor kamen težilo vse življenje; stvarjalo ti vedni nemir in sodnji dan sramoto pred vsim svetom?

*

In še nekaj! Kako je s tvojim kesom na izpovedi?

Da le izmoliš molitev za kes, kakor so

te je naučili mati in šola, tako meniš? — To ni vse? Žalost in stud, ki mu pravimo kes, mora biti v tvoji duši. — In če ti je le radi tega žal, da si z grehom prišel ob dobro ime — ne zadošča. Ni sicer napačno, da ti je žal tudi radi ljudi. Med ljudmi se mora ž njimi računati! A žal ti mora biti na izpovedi radi Boga. Boga si razžalil. Z Bogom tu obravnavaš. Bog je pa najpopolnejša in najljubeznivejša dobrota. Sonebeščan z njim kedaj biti: to je tvoj namen. A, glej, z velikim grehom na vesti nisi nebes niti več vreden. Kakor velik njegov razžalnik pač ne moreš z njim bivati na enem ter istem kraju — v nebesih! — In Krist ti jih je zaslužil. — Krist za-te vse; ti zanj ničesa; ničesa tudi ne za-se. Vmodri se in uči se kesa na Petrovem izgledu in na Mariji Magdaleni.

*

In sklep? Tvoja volja, da se poboljšaš, mora namreč biti na izpovedi trdna. Zato moraš ob tej priliki skleniti, da vse opustiš, kar te véde v stari greh nazaj.

Le človeku prirojena šibkost, a ne tvoje volje slabost — le to te opraviči, če se spomniš na naslednji izpovedi, da se nisi tako poboljšal, kakor si sklenil in bi se bil rad. — Hoteti vsaj si moral svojega poboljšanja; brez take tvoje volje ni bilo božjega odpuščanja. — To tvoj sklep!

* * *

Ali jih ni bilo 10 očiščenih? Kje pa je unih 9? Nobenega ni, da bi se bil vrnil in čast dal Bogu!“ (Luk. 17, 17.)

Te besede so pač pomenljivo Gospodnje vprašanje v današnjem sv. evangeliju. —

Zato, dragi, nikoli ne pozabi Bogu dolžne zahvale, če si se grehov razbremenil na sv. izpovedi. Mati doma te uče, da se zahvališ za najmanji dar. In tako je prav! A za največji dar — za mir svoje vesti — bi se ne zahvalil Bogu!

Najboljša tvoja zahvala je pa označena v besedah, ki naj so ti po izpovedi tvojega življenja svetilo. — Grešnici-prešeštniki jih je govoril Gospod in se glasé: „Pojdi in zanaprej več ne greši!“ (Ivan 8, 11.) Amen.

Iz domovine.

Popotni spominji na Dolensko.

„Lepa naša domovina.“

Hrvatska nar. pesem.

(Dalje.)

Odrinimo zdaj v duhu naprej! — Kmalu nad sv. Rokom se odcepi od državne ceste na desni stranska, mala, menda okrajna cesta, ki vodi proti Zatičini. Takoj, ko smo zavozili nanjo, začutil je menda vsakedo pod kolesi, da v Zatičini ni več „komesije,“ to je c. k. okrajnega sodišča, kakor je časih po teh krajih priprosto ljudstvo ta vrad navadno imenovalo. Vsaj jaz sem si domišljeval tako, da dokler je bilo c. k. okrajno sodišče v Zatičini, vozilo se je po tej cesti več in skrbneje. Zato je bila v tisti dobi vtirana brezdvombeno skrbneje. Dolinica, po kateri vodi cesta, se mi ni videla odveč prijetna. Imajo pač vsake oči svojega slikarja. Bil je pa tudi kmalu konec naši vožnji. Zdajci smo namreč privozili na zmerno višavo, odkoder so se nam pokazale ogromne zgradbe starodavnega samostana. To je bila potem nad dobrih sto let grajščina; in zdaj zopet samostan. Tako se vrti v cloveški zgodbi. Polotiti se natančnega popisa Zatičine, to bi bilo — velebenjeni bralci „Danice!“ — preobsirno, za me celo nemogoče delo. Imam za to tudi premalo strokovnjaških ved. Poizkusil sem se pa s površnim takim delom že l. 1859. v „Novicah“ v sestavkih: „Spominji na Dolensko“. Zapisal sem takrat: „Ko bi kameni govoriti mogli, marskaj bi vedeli povedati o nekedanji slavi tega kraja. So li morebiti zidovi res tako nemi, da nič ne razodenejo? — Ne! — Ogleduj, dragi bralec, poslopja od zunaj — obhodi jih na vse štiri strani — stopi na notranja dvorišča — potrudi se po mostovžih sem ter tja — podaj se v velikansko cerkev — vse to ti glasno spričuje, kako zelo so bili vneti naši spredniki za sv. vero, za slavo, olepšanje in pouk domovine. Da so v takratnih okoliščinah skrbeli samostani za vse to, tega ne mislim dokazovati, to je brez mene predobro znano.“

„Zatičina ima, — kakor so to zapisali naši predniki, (mi, se ume da, pišemo za njimi) svoj začetek v 12. stoletju. Sezidal jo je bil leta 1135. Peregrin, oglejski patriarh, ki je imel po Dolenskem mnogo lastnin. Bilo je za življenja sv. Ber-

narda (Peregrin in sv. Bernard sta si bila dobra osebna prijatelja) pod vladno cesarja Lotarja II. in papeža Inocencija II.“ Pač bi se dalo o vsem tem po Valvazorju posneti še mnogo, a danes so mi preopešane oči. Leta 1859. pa so nekateri prežali na to, kaj da pišem, in so radi kaj popravljali; dasi ravno so mogli pisati edino tudi le to, kar so posnemali po nekedajnih zgodovinarjih. — Zapisal sem takrat v „Novicah“: „Več bi še bil posnel po Valvazorju, pa ne maram dajati prilike, da bi se popravljale pomote mojih spisov; torej častite bralce raje zavračam na VIII. Valvazorjevo knjigo str. 693–702., in XI. knjigo str. 530–535., kjer slavni naš rojak več piše o Zatičini. V prvi knjigi pripoveduje o začetku samostana, in nasteva po imenih 46 opatov; tudi navaja, da so v letih 1471. in 1529. Turki Zatičino oropali in požgali. V drugi knjigi pa popisuje med drugim imena večjih in znamenitih dobrotnikov samostana, in izrečno izraža, kako je bila v prvih treh stoletjih pobožnost velika. Ni je takrat bilo imenitne rodbine na Kranjskem in tudi ne v sosednih deželah, ki bi ne bila temu samostanu darovala kakega večjega daru. Vsaki omenjenih knjig (VIII. in XI.) je pridejana slika samostana, ki je bil v starih časih trdnjavi enako obzidan z močnimi zidovi.“

Nastane pa zdaj morebiti vprašanje zlasti mlajših čitateljev „Danice“: Kako pa se vjema to s tem, kar smo ravnokar brali, da je bila Zatičina nekedaj samostan — p. tem grajščina — in je sedaj zopet samostan? To res nekako čudno domi v nsesih onim, ki ne poznajo zgodovine nase Avstrije iz preteklosti. Cujmo torej kaj malega se o tem.

Nekako okrog l. 1780. so bili nastopili v naši državi časi, o katerih je pred nekoliko leti zapisal, če se prav spominjam, nemski mesečnik „St. Benediktstimmen,“ da so bili „zalogostni za uboge duše v vical!“ Kakor je sploh znano, moli se osobito v samostanih posebno veliko za večni mir in pokoj rajnim, za uboge duše v vical. Takrat pa so jeli odpravljati samostane po vsem našem cesarstvu, in torej tudi v naši deželi. Naštevati jih posamezno ne morem, dasi so mi — izvzemši Ljubljane — menda znani do malega. Omeniti pa hočem zlasti štirih za moški spol, v katerih je bilo posebno veliko samostancev-duhovnikov. Ti so na Notranj-

skem: v Bistri (med Vrhniko in Borovnico); na Dolenskem pa: v Zatičini, v Plettrjah (blizu Št. Jerneja) in v Kostanjevici.

(Dalje pride.)

Nadučitelj Jos. Levičnik.

Križ.

Bosenska povest Ivana Lepušiča.

II.

Pod travniško Golgoto.

Ubogi župnik je vedel, kaj ga čaka.

Drugo jutro je napisal v ječi pismo in ga poslal skrivaje svojemu pomočniku, ki je tudi že došel v Travnik poizvedovat, zakaj so zaprli župnika.

Pismo je po sreči prišlo pomočniku v roke. Glasilo se je takole:

„Dragi brate! Kaj sem ti neki storil hudega, da si me ubogega starca z zlimi Turk vred oblatil s tolikim obrekovanjem in potrdil kleveto s svojim pečatom? . . . Jaz moram poginiti. — Tebi pa naj odpusti milostivi Bog! — Tvoj bivši župnik o. Štefan“.

Ko je prebral pomočnik usodno pismo, bilo mu je, kakor da bi ga bila zadela strela z jasnega. Vedel je, da je vdaril svoj pečat na pismo, ki mu ga je bil dal mudir (turški sodnik) in ki so ga bili sestavili v medžlisu; toda mudir mu je dejal, da je zapisano takole: „Častiti paša in vojskovodja! Mi smo pobrali vse orožje raji, ki nam ga je mirna in poslušna prostovoljno izročila“.

Ali mudir je pomočniku drugače tolmačil po turško pisano pismo, nego je bilo zares pisano, da mu je le izmamil pečat, ki mu bo paša verjel.

Kam naj se obrne sedaj siromak? Kdo mu bo verjel? Ali naj stopi pred pašo in tamkaj prekliče in zvali krivdo na mudira? Oj vse bi bilo lahko, ko bi imel kako stotino zlatnikov za odkupo. Dal bi polovico mudiru in polovico paši. Hipoma bi se vse preobrnilo na bolje. Oblezel je po mestu vse imenitnejše krščane, ali pri nikomer ni našel rumenjaka. Vse, kar so imeli, so potrošili za odkupe.

Vide, da ni pomoči od nikoder, odšel je iz mesta, kakor bi bil slep in gluhi. Zdajci se vstavi

pod holmcem „Ilovačo“. Ozre se na tisti strašni kraj. Srce mu vztrepeče, ko se spomni, kakšen grozen konec čaka tam njegovega župnika. Na holmcu raste hruška „Dinjača“ in na njej visi konopec in nedaleč proč je zapičen kolec — grozne priprave za mučenje.

„Tamole usmrte v groznih mukah mojega nedolžnega župnika; tamole konča svoje življenje . . .“ šepne pomočnik, neka ledena zona mu šine skozi srce; vest ga peče, ker je prelahkoverno pritisnil svoj pečat na tisto usodno pismo.

Kakor okamenel je stal dolgo vpiraje pogled na tista mučila na bližnjem holmcu, potem pa je vzdihnil z vzklikom:

„Oj b o s e n s k a G o l g o t a v devetnajstem stoletju, koliko nedolžnih je izkravelo na tebi!“

Pred oči mu stopi križ na Golgoti in Zveličar — njegove muke in kri, ki jo je pretil za odrešenje človeštva. Neka nevidna roka ga je jela voditi. Krenil je dalje. Trden mu je bil korak. Storil je že več nego uro hoda, ali duša se mu ni odtrgala še od križa na Golgoti.

Prišel je domov. Čim je stopil v izbo, zgrudil se je na kolena pred razpetim Zveličarjem. Potri se je jel grozno kesati, ker je lahkomišlno vdaril pečat na tisto usodno pismo in s tem pritisnil smrtni znak svojemu župniku na pošteno čelo. Vedel je, da v hiši razen prgišča hrane v kleti ni ničesar, s čimer bi mogel odkupiti župnika.

Dolgo je molil pred razpelom. Naposled sklene, da pojde pred pašo in vso izmišljeno krivico nase vzame, namestu župnika ponese svojo glavo na morišče na travniško Golgoto in s svojo krvijo izbriše pečat s pisma, ki so mu ga prevaroma podvrgli.

(Dalje prihodnjič.)

Začetki krščanstva na Japonskem.

(Dalje.)

43. Solnce vzhaja.

Tema je legla na japonske pokrajine. Vse 18. stoletje je ni mogel pronikniti noben žarek luči krščanske. Poizkusi katoliških duhovnikov

hotečih prodreti na Japonsko so se vsi izjalovili. Kdorkoli je prišel tja, izginil je brez sledu.

Sredi 19. stoletja je naposled jelo vzhajati solnce Kristove vere japonskim otokom. Ko je bil leta 1832. vstanovljen korejski vikarijat, prejel je apostolski vikar ukaz iz Rima, da naj se naseli na otokih Liu-Kiu, spadajočih Japoncem. Ali šele leta 1844. se je mogel nastaniti tamkaj duhovnik pariškega misijonskega semenišča Fo-reade.

Leta 1854. so sklenile severoameriške združene države z Japonsko pogodbo, ki jim je odprla trgovino z japonskimi otoki. Brzo potem so se zvršile slične pogodbe z Angleško in Francosko. Nangasaško pristanišče je bilo odprto vsem narodom.

Istega leta 1854. je založila apostolska stolica japonski apostolski vikarijat in imenovala Collina za prvega apostolskega predstojnika. Leta 1857. je prišel prvi misijonar iz paviškega misijonskega semenišča v Hakodate. Njemu je bil poverjen japonski misijon. Leta 1859. je morala japonska vlada dovoliti tujcem versko svobodo

Dne 19. svečana 1854 je bila v Nakasami posvečena cerkev na čast šestindvajsetim japonskim mučenikom, ki jih je bil papež Pij IX. dne 8. rožnika 1862 prištel svetnikom.

44. Kako se je ohranjevalo krščanstvo od roda do roda.

Po tolikem času se je Japonsko zopet jelo odpirati krščanski veri. Misijonarji so prihajali tja, da zasejejo seme, ki so ga zatrli kruti viharji. Ali so ga popolnoma ugonobili? Ne.

Neki francoski škof, ki je šel misijonarit na Japonsko, je pripovedoval vrnivši se v Evropo, kaj se je bilo zgodilo, ko so jeli zidati preprosto misijonsko cerkvico. Prihajali so tjakaj nekateri Japonci popraševaje: „Ali vas je poslal rimski škof? Ali ljubite presveto Devico?“ Na vso moč so pazili, kakšen bo odgovor na ti vprašanji. Radovedno so ogledovali mašno opravo, nad vse pa jih je zanimala podoba Marije brez madeža spočete na velikem oltarju. Ko se je opravljala služba božja, šepetali so drug drugemu: „Ti prav tako delajo, kakor so videli nekdanji naši dedje“. Pripovedovali so misijonarjem, kako

se je širila vera krščanska skrivaje od roda do roda, kako so skrbno čuvali v posamičnih rodbinah svete bogoslužne knjige, križe, svete podobe. Izmed podob jim je bila posebno draga in mila slika brezmadežnega spočetja Marije Device, obkoljena z redovnim pasom sv. Frančiška. Tajni japonski krščenički so ohranili vero v brezgrešno spočetje Marijino, ki še tedaj ni bila zapovedana verska resnica. Tako zvesto so se držali naukov sprejetih od oo. frančiškanov, od nekdanj oduševljenih branilcev tega bisernega venca sv. Bogorodice.

Misijonarji so jeli popraševati najdene krščane, ali so jim znane kake molitve. Tudi teh niso mogli zatreti kruti preganjači. Ohranil se je v tajni krščanski čredi očenaš, zdravamarija, apostolska vera, očitna izpoved. Pozabljena ni bila niti krščanska postna zapoved.

(Konec pride).

P. B.

Z r n j e.

Lakotovali so radi suše na zgornjem Nemškem usodnim načinom v letih 1487 in 1631.

Tudi letos gledamo podobnim mogočestim v obraz. Ko so hodili te dni po popolnoma osušeni Sprevinih strugah, prišli so do kamena, ki nosi napis: „Ko zopet vgledate ta kamen — boste jokali. Tako nizko je stala voda v letu 1487.“

In v bližini Magdeburg-Devina sedaj na suhem leži kamen z besedilom: „Kadar me vgledate, boste prelivali solze. 1631.“

Slovenci! „Danice“ št. 31. t. I. Vam je kar mogoče zanimivo poročala o tem, kako so naši predniki znali si pomagati ob sušah pretečeni 2 stoletji.

Navedli smo vam tistih zgodovinskih zanimivosti zato: da krenete po stopinjah starih svojih očetov in mater.

Rojaki! „Da sad zemlji daš in ohraniš — prosimo te — vsliši nas!“ To je naša molitev.

Ljubljanska škofijska kronika.

Župnija Drazgose je prejel ondotni župni upravitelj č. gosp. Francisek Boncelj; župnija Črmosujice pa v. č. g. Jakob Lebar, župnik v Polomi.

C. g. Anton Jarc, namestni gimnazijski učitelj, je dekretiran za župnega upravitelja na Savo.

Stalni pokoj je dovoljen v. č. g. Ivanu Karlinu, župniku v Smledniku.

Umrla sta č. in v. č. gos. Anton Lombard, začasno vpokojeni kapelan v Crkljah ob Krškem, dne 28. junija 1904 doma na Trsteniku; Martin Molek, župnik na Savi, dne 30. junija 1904.

Prigovorčata se v molitev castiim gospodom duhovnim sobratom.

Duhovne vaje.

Skupne duhovne vaje za duhovnike se prično letos dne 29. avgusta zvečer ter se končajo dne 2. septembra zjutraj. Vabi se častita duhovščina, da se jih vdeleži v prav obilnem številu.

Častiti gospodje, ki nameravajo priti na duhovne vaje, naj o tem svojem namenu kmalu obveste častite dekanijske urade, da morejo le-ti sem poročati že do 20. avgusta t. l.

Po „Ljublj. škof. Listu“ VI, 13, jul. 1904.

O gmotnem stanu „Danice“.

I. C. č. in blag. gg., ki so prejeli vse leto 1903 „Danico“, a so se jej odpovedali za v naprej — ne da bi bili poravnali omenjeni letnik, poslali smo te dni tozadevne pismene prošnje. Prejeti nam je na teh zastalnih 183 K.

II. C. č. in blag. gg., ki prejeto „Danico“ tudi 1904. leto, a so na dolgu za letnik izza 1903. leta, smo obvestili istotako. Teh zastalnih pa je za 552 K.

Prav lepo prosimo čč. in blag. naročnike iz I. in II. oddelka dobrotne poravnave.

Casniki so dragi. In „Danica“ — kedo bi si upal trditi, da je bila natisnjena kedaj elegantneje, nego je sedaj?

V lastno izgubo bi dalje delati ne mogli. Cast. sodelalci nas sedaj ne stanejo prav nič. A vendar imamo se osebno skodo. Zato odvrnite, Slovenci, to pretečo nevarnost, da izgubite svoj sedaj najstarejši list. Silno laskave sodbe o člankih svojih gg. sotrudnikov imamo v rokah; zato bi se nam še toliko bolj skoda zdelo našega lista.

III. Naslednje pa je zelo žalostno. Žalostno za vero in za rod Ce kedo ne vzmore „Danice“, to umevamo. Pri nas je prevec duševnega davka. — Nikomur je ne silimo. A da se agituje zoper „Danico“ in da se agituje s strani zoper — kjer bi se moralo za — to je žalosten znak naših žalostnih razmer. Saj je vendar ni „Danicine“ številke, da bi ne bilo znati iz nje gorke vneme za vero in za dom. Ne mislite pa, štajarski Slovenci, da ste to Vi. Pri Vas si pridobiva „Danica“ trdnjih tal. Zato prosimo sosebno Vas: Naprej! — A vse Slovence pa vabimo: Bistrih darov imate od Stvarnika; berite; sodite in po tem vkrenite.

Vrednik.

Pozor!

Iščemo le še „Zgodnjo Danico“ izza 1887. leta.

Za izročena nam letnika 1899. in 1900. se prisrčno zahvaljujemo gospej Mariji Piršičevi iz Ljubljane.

Vredništvo.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krome, za četrt leta 1 krono 50 vim. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.